

Verksamhetsberättelse 2019 (T3)

Barn och utbildningsnämnd

Innehållsförteckning

1	Nämndens ansvarsområde	3
2	Ekonomi och verksamhet	3
3	Uppföljning av mål, resultatmätningar och aktiviteter	5
3.1	Hög måluppfyllelse	5
3.2	Trygghet och studiero	8
4	Uppföljning av ekonomi	9
4.1	Ekonomisk utveckling	9
5	Uppföljning av intern kontrollplan	11
5.1	Sammanfattning av arbetet med intern kontroll	11
5.2	Granskningar	11
5.3	Åtgärder	11
6	Framtiden	13
7	Analys av antagen Strategisk plan med budget	13
7.1	Reinvesteringar/inventariebudget 2021-2023	15

1 Nämndens ansvarsområde

Barn- och utbildningsnämnden (BUN) ansvarar för förskoleverksamhet, fritidshem, förskoleklass, grundskola, grundskola, sjukhuskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt elevhälsa. Nämnden är även ansvarig vårdgivare för elevhälsans medicinska insatser för elever 6 - 20 år.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt föreskrifter i lag eller förordning, enligt de styrdokument som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen beslutat samt enligt bestämmelser i nämndens reglemente.

Antalet barn inom förskoleverksamheten uppgår till 2 700 och totalt inom fritidshem, förskoleklass samt grundskola finns 5 500 elever. På förskoleenheter med enskilda huvudmän är 460 barn inskrivna och för grundskolan är 678 elever inskrivna på enheter med enskilda huvudmän och av dessa är 309 elever inskrivna på fritidshem. På grundskolan uppgår elevantalet till 64. Inom gymnasieskolan finns 2 349 elever varav 46,5 procent kommer från annan kommun. Inom gymnasiesärskolan finns 73 elever varav 66 procent är från annan kommun.

Barn- och utbildningsnämnden utövar tillsyn över verksamhet på fristående förskolor samt på fristående fritidshem som inte tillhör en skola.

Antalet tillsvidareanställda medarbetare inom sektor barn och utbildning uppgår till 1 600.

För mer information se ”Reglemente för barn- och utbildningsnämnden” som återfinns i Skövde kommuns författningssamling.

2 Ekonomi och verksamhet

Barn och utbildningsnämndens målbild innehåller två mål utifrån det nationella uppdraget; Hög måluppfyllelse samt Trygghet och studiero. Till dessa mål finns sex strategier, alla med utgångspunkt i forskning och beprövad erfarenhet. Under året har nämnden prioriterat arbete inom strategierna nedan.

Ledarskap

Under året har åtgärder för att stärka rektors förmåga att leda verksamheten vidtagits bland annat kompetensutvecklingsinsatser för att implementera lärplattformen. Lärplattformen skapar förutsättningar för dokumentation kring elevers lärande och utveckling. För lärare och rektorer på grund- och gymnasieskolan är lärplattformen ett viktigt verktyg för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling under pågående läsår.

Avdelning grundskola har påbörjat en omfattande kompetensutvecklingsinsats, Rektorsresan, som avslutas under våren 2020. Kompetensutvecklingen avser att stärka rektorerna som ledare och chef i syfte att göra skillnad för eleverna. Rektorerna får utbildning, individuell coaching, samt gruppcaching.

Processororienterat arbetssätt

I syfte att utveckla likvärdiga arbetssätt vid myndighetsutövning har arbetet med processkartläggning intensifierats under året. Merparten av de kartlagda processerna tar sin utgångspunkt i lagstiftning för att säkerställa rättssäkerhet. Sektorschefens ledningsgrupp har fortbildat sig i processarbete för att vara förebildliga och kunna styra och följa upp effekterna av ett processororienterat arbetssätt.

Processen *Utreda och besluta om särskilt stöd* avser att säkra stödet till de elever som riskerar att inte nå utbildningen mål och lärplattformens funktion stödjer merparten av arbetet. Processen är till stor del implementerad och vissa effekter kan ses exempelvis en kvalitativ utveckling av hur skolans insatser i åtgärdsprogrammen formuleras.

En likvärdig hantering av elevfrånvaro är viktigt för att kunna göra tidiga insatser. Processen för att *Utreda och åtgärda frånvaro* har kartlagts och implementeringen är påbörjad.

Även processen för att *Utreda och åtgärda kränkande behandling, sexuella trakasserier, diskriminering och repressalier* kartlades under 2019. Implementering av processen är planerad till hösten 2020.

Systematiskt kvalitetsarbete

Insatser för att stärka förskolornas systematiska kvalitetsarbete har riktats till både rektorer och medarbetare. Effekter av arbetet kan ses exempelvis att fokus har flyttats från att beskriva verksamhetens görande till att beskriva verksamhetens förbättringsarbete. Verksamhetsutvecklarna behöver fortsatt bidra med stöd till rektor.

Barn och utbildningsnämndens *Styrmodell för planering och uppföljning av verksamhet, ekonomi och personal* har reviderats under hösten.

Ett nytt arbetssätt för att utveckla arbetet med analys på huvudmannanivå, utifrån det nationella uppdraget, prövades i samband med Tertial 2. Arbetssättet ska utvecklas ytterligare inför kommande år.

Kollegialt lärande

Respektive avdelnings kompetensutvecklingsinsatser utgår från strategin kollegialt lärande vilket tillämpas både i lärararbetslag och i avdelningarnas rektorsgrupper.

Inom förskolan har sex pedagoger, inom ramen för läslýftet, deltagit i Skolverkets handledarutbildning. Tillgången till

utbildade handledare är av stort värde för fortsatt utveckling av det kollegiala lärandet inom förskolan. Avdelning grundskola tillämpar det kollegiala lärandet för lärare vid kompetensutveckling via egna eller Skolverkets läromoduler samt med rektorer bland annat vid överspridning av lärdomar från Samverkan för bästa skola. Även inom Rektorsresan tillämpas kollegialt lärande som strategi. Gymnasieskolan implementerade under våren en digital elevenkät där elevernas upplevelse av undervisningens kvalitet samt trygghet och studiero följs upp. Arbetssättet bidrar till att skapa samsyn hos lärarna kring förbättringsinsatser samt ger möjlighet till regelbunden uppföljning av åtgärdernas effekt. Förstelärarna leder det kollegiala lärandet.

Till Tertialrapport 2 hämtades utfall på styrtalen avseende betygsresultat från Skövde kommuns beslutsstöd. När Skolverket publicerade den nationella statistiken uppmärksammades avvikelser mellan de två källorna. Det innebär att i Tertial 3 redovisas andra utfall för åk 3 (lägre), åk 6 (lägre), åk 9 (högre) samt gymnasieskolan åk 3 (lägre) än i Tertial 2. Åtgärder ska vidtas för att korrekta uppgifter ska redovisas i beslutsstödet.

Förskola

Utifrån förskolans reviderade läroplan har avdelning förskola haft fokus på att stärka medarbetarnas digitala kompetens och utvecklingstjänster har skapats för att stödja rektorer och pedagoger. På enheter som fått stöd syns en tydlig utveckling och digitala verktyg används i ökad omfattning. För att säkerställa en likvärdig undervisning behöver användningen av digitala verktyg vara tydligare integrerad i förskolans dagliga pedagogiska arbete. Tillgången till digitala verktyg behöver bli mer likvärdig mellan förskolorna.

Förskolans ekonomiska resultat för året visar på ett underskott på 1,8 miljoner kronor. Det är framför allt de nyöppnade förskolorna som har svårigheter att få sin ekonomi i balans under uppstartsfasen. Ekebackens förskola lånade ut en avdelning till Ekängens förskola under tiden den renoverades vilket innebar att Ekebacken inte kunde fylla sin förskola. Intäkter i form av barnomsorgsavgifter har varit högre än budgeterat, 2 miljoner kronor. Interkommunala intäkter och kostnader ligger i nivå med budget. Bidraget till enskilda huvudmän är högre än budget, 0,5 miljoner kronor. Från Skolverket har verksamheten fått bidrag för minskade barngrupper, kvalitetssäkrande åtgärder, lärarlönelyft och omsorg på obekvämtid. Bidragen har framför allt använts till ökade personalresurser.

Grund- och grundsärskola, förskoleklass och fritidshem

Grundskolans resultat för 2019 visar på vissa skillnader jämfört med 2018. Andelen elever i åk 1 som uppnår kunskapskraven i läsförståelse har minskat något och det innebär att hösten 2019 började 47 elever i åk 2 utan att ha uppnått kraven för åk 1. Nämndens målvärde uppnås inte.

Utfallet för andelen elever i åk 3 som klarat alla delprov på det nationella provet i svenska samt svenska som andraspråk, visar på ett bättre resultat än tidigare år. Satsningen inom det centrala nätverket för förstelärare i svenska, tillsammans med sektorns språk, läs- och skrivutvecklare, samt en gemensam handlingsplan för alla enheter har sannolikt bidragit till resultatet. Resultatet för Skövdes grundskolor är bättre än riket och uppnår nämndens målvärde.

Utfallet för andelen elever i åk 6 som uppnått betyg A-E i alla ämnen är lägre än tidigare år. Resultatet för Skövde är bättre än riket men uppnår inte nämndens målvärde.

Andelen elever i åk 9 som var behöriga till ett yrkesprogram på gymnasieskolan är högre än de senaste tre åren. Skövdes grundskolor har ett bättre resultat än riket men nämndens målvärde uppnås inte. Ytterligare åtgärder behöver vidtas för att öka andelen elever som når gymnasiebehörighet.

Det ekonomiska resultatet för förskoleklass, grundskola, fritidshem och grundsärskola visar ett underskott på 15,5 miljoner kronor. Både intäkter och kostnader har varit högre än budgeterat. De ökade kostnaderna beror till stor del på att flertalet grundskoleenheter inte klarat att anpassa sin organisation efter tilldelade ekonomiska ramar. Ryds högstadieskola står för 3,5 miljoner av grundskolans underskott. Fler elever än budgeterat har valt fristående enheter. Bidrag till enskilda huvudmän är högre än budgeterat, 6 miljoner kronor. Från Skolverket har verksamheten fått bidrag till likvärdig skola, lärarlönelyft, karriärtjänster, fortbildning specialpedagogik, ökade personalresurser på lågstadiet och i fritidshemmen och ökad jämlikhet i grundskolan. Samtliga bidrag har använts till ökade personalresurser eller direkta löneandel.

Gymnasie- och gymnasiesärskola

Gymnasieskolans utfall på andelen gymnasieelever som fullföljer utbildningen med examen inom tre år visar på ett lägre resultat jämfört med föregående år. Över tid är dock resultatet bättre och högre än utfallet för riket. Nämndens målvärde uppnås inte.

Gymnasie- och gymnasiesärskolans ekonomiska resultat visar på ett underskott på 15 miljoner kronor. Både gymnasie- och gymnasiesärskolan har underskott. En återgång till 2018 års prislista för interkommunala elever på gymnasieskolan försämrar resultatet med 5,7 miljoner kronor. Bidraget till enskilda huvudmän är högre än budgeterat, 5 miljoner kronor. Bidrag från Migrationsverket är lägre än budgeterat. På kostnadssidan är det framför allt personalkostnader som avviker negativt mot budget.

Intern styrning och stöd

I intern styrning och stöd ingår kostnader för barn- och utbildningsnämnden, sektorns ledning och stab, administrativt stöd, tilläggsbelopp för samtliga verksamheter, studie- och yrkesvägledning, mottagnings- och modersmålsenheten samt det kommunala aktivitetsansvaret (det kommunala aktivitetsansvaret var barn och utbildningsnämndens ansvar fram till och med 2019-06-30).

Det ekonomiska resultatet för intern styrning och stöd visar på en lägre nettokostnad än budgeterat. De lägre kostnaderna beror på att tilläggsbelopp till barn och elever med extraordinära stödbehov är lägre än budgeterat. Tilläggsbeloppen avser samtliga verksamheter både för kommunens egna enheter och hos enskilda huvudmän. Det är även lägre kostnader avseende paviljonger. Personalkostnaderna avseende intern styrning och stöd har minskat i samband med minskade tjänstgöringsgrader och vakanser som inte tillsatts.

Att försörja verksamheten med pedagogisk personal är en utmaning. De nya lärarutbildningarna som är förlagda till Högskolan i Skövde förväntas bidra till en förbättrad möjlighet att rekrytera behöriga förskollärare och lärare. Universitetet i Jönköping har utsett Skövde kommun, som en av två kommuner i Skaraborg, till att bli en samverkande seminariekommun. Sammantaget innebär det att Skövde kommer ta emot en ökad andel lärarstudenter gör sin verksamhetsförlagda utbildning i Skövde.

3 Uppföljning av mål, resultatmätningar och aktiviteter

Inledning

I detta avsnitt redovisas de mål, resultatmätningar och aktiviteter som beslutats om i verksamhetsplanen. Varje mål har en egen underrubrik. De aktiviteter och resultatmätningar som inte tillhör ett specifikt mål redovisas direkt efter denna inledning.

Mål

Bedömningar av måluppfyllelse görs utifrån uppsatta målvärden. Målen sätts ofta för hela mandatperioden men kortare perioder kan också förekomma.

Färgkoder ger en snabb överblick.

Grön: Målet är uppfyllt/kommer att uppfyllas

Gul: Målet är delvis uppfyllt/kommer delvis att uppfyllas

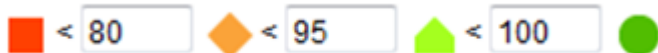
Röd: Målet är ej uppfyllt/kommer ej att uppfyllas

Resultatmätning

Även för resultatmätningar finns färgkoder. Koden visar senaste utfall i jämförelse med målvärdet för samma period.

För att få en grön symbol krävs att 95 procent av målvärdet är uppfyllt. Röd symbol innebär att utfallet är 80 procent eller lägre av uppsatt målvärde. I de fall målvärde saknas görs en subjektiv bedömning. Pilen är en s.k. trendpil och jämför senaste utfall med det utfall som rapporterats vid ett tidigare tillfälle.

Färgkod resultatmätning:

Aktiviteter

Färgkoder för **aktiviteter** tolkas enligt följande;

Svart streck: Ej påbörjad

Grön: Pågående enligt plan

Ljusgrön: Pågående med mindre avvikelse

Gul: Väntläge (avvakta politiskt beslut, resurs etc.)

Röd: Större avvikelse (gäller både omfattning av arbetet, tid, budget)

Grön bock: Avslutad, genomförd enligt plan

Orange bock: Avslutad utan åtgärd

Röd bock: Avslutad, genomförd med större avvikelse

Mål:

3.1 Hög måluppfyllelse

 Kommer delvis uppfyllas/Delvis uppfyllt

Strategier för att nå målet

- * Ledarskap
- * Systematiskt kvalitetsarbete
- * Kollegialt lärande
- * Processorienterat arbetssätt
- * Tillgängliga lärmiljöer
- * Barn och elevers delaktighet

Analys

Förskolan har en gemensam struktur för att uppmärksamma och stimulera barn som är i behov av särskilt stöd och arbetssättet ger förutsättningar för att tidigt fånga upp barn som behöver stöd och en likvärdig förskola.

Andel enheter med kvalitetssäkrade rutiner för övergångar inom 1 -20 årsperspektivet når inte nämndens målvärde. Bedömningen är att förutsättningar för kvalitetssäkrade övergångar finns, exempelvis genom lärplattformen, men att ytterligare åtgärder behövs för att säkerställa arbete utifrån den nya skollagstiftningen.

Utfallet på andel elever i åk 1 som når kunskapskraven i läsförståelse når inte nämndens målvärde. Implementering av Läsa, skriva, räkna garantin förväntas stödja arbetet med tidiga insatser.

Utfallet för andel elever i åk 3 som klarat alla delprov på det nationella provet i svenska samt svenska som andraspråk, visar på ett bättre resultat än tidigare år. Resultatet är bättre än rikets och nämndens målvärde uppnås.

Utfallet för andelen elever i åk 6 som uppnått betyg A-E i alla ämnen är lägre än tidigare år och bättre än riket men uppnår inte nämndens målvärde.

Andelen elever i åk 9 som var behöriga till ett yrkesprogram är högre än de senaste tre åren. Resultatet är bättre än rikets men nämndens målvärde uppnås inte.

Andelen gymnasieelever som fullföljer utbildningen med examen inom tre år visar på ett lägre resultat jämfört med föregående år men är bättre än utfallet för riket. Nämndens målvärde uppnås inte.

Ett fokuserat arbete utifrån strategierna i målbilden, fortsatt utveckling av processorienterade arbetssätt samt en tydligare styrning och uppföljning förväntas bidra till högre måluppfyllelse.

Bedömningen är att målet delvis är uppnått.

Resultatmätning	Utfall	Målvärde	Periodicitet	Kommentar
 Andel enheter med kvalitetssäkrade rutiner för övergångar inom 1 - 20 årsperspektivet	75%	80 %	År	Källa: Självvärdering - frågor i checklista för Intern kontroll
 Andel elever i grundskolan åk 1 som når kunskapskravet i läsförståelse	91,2 %	95 %	År	Källa: Egen statistik 488 elever av totalt 535 elever Skövde lå 17/18 = 91,9 %
 Andel elever i årskurs 3 som klarat alla delprov för nationellt prov i svenska inklusive svenska som andraspråk	80 %	80 %	År	Källa: Kolada Öppna jämförelser Riket lå 18/19 = 76 %
 Andel elever i åk 6 som uppnått betyg A-E i alla ämnen	79,3 %	90 %	År	Källa: Skolverket Riket lå 18/19 = 73,9 %
 Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till ett nationellt program	86,6 %	88 %	År	Källa: Skolverket Riket lå 18/19 = 84,3 % (samtliga huvudmän) Riket lå 18/19 = 82,5 % (kommunala huvudmän)
 Andel gymnasieelever som fullföljer utbildningen med examen inom tre år	83,3%	90 %	År	Källa: Skolverket Riket lå 18/19 = 76,6 %

Aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
<p> Följa upp arbetet kring Samverkan för bästa skola</p> <p>Syfte/effekt Utveckla utbildningen för att höja kunskapsresultaten och öka likvärdigheten inom och mellan skolor</p> <p>Kommentar Insatser utifrån berörda enheters åtgärdsplaner är igång. Exempel på insatser som påbörjats eller genomförts under våren 2019 är: - Processledarutbildning för skolledning och ett antal nyckelpersoner från varje enhet och från avdelning grundskola -Handledning för utveckling av det pedagogiska ledarskapet i klassrummet -Professionshandledning -Processtöd -Språkutvecklande arbetssätt -Elevhälsolyft - utbildningen för den lokala elevhälsoteamet på en enhet -Fortbildningsinsats för samtlig personal på några av enheterna kring Elevhälsan börja i klassrummet -Samtliga rektorer inom sektorn har deltagit i föreläsning om att leda förändringsarbete -Utbildning om systematiskt kvalitetsarbete för ny nämnd Några resultat kan ses efter första årets insatser till exempel att berörda enheter har organiserat för att regelbundet arbeta med drifts- och utvecklingsfrågor samt att enheterna har utvecklat ett gemensamt språk kring skolutvecklingsbegrepp. Avdelning grundskolan har aktivt arbetat med överspridning av lärdomar och framgångsfaktorer för skolutveckling till övriga enheter.</p>	2018-01-01	2020-12-31
<p> Implementering av ny lärplattform</p> <p>Syfte/effekt En rättssäker dokumentation av elevernas kunskapsutveckling, extra anpassningar och särskilt stöd</p> <p>Kommentar Planerade sektorsövergripande utbildningsinsatser för rektorer, elevhälsa och handledare är genomförda. Implementeringsprocessen påverkades i viss mån av de Allmänna råd om betyg och betygsättning som Skolverket publicerade hösten 2018. Lärplattformen har haft några initiala problem som lösts under hand. En supportorganisation är etablerad. Fortsatta behovsstyrda insatser kommer att genomföras. En slutrapport håller på att tas fram och under hösten övergår projektet till förvaltning.</p>	2018-01-01	2019-06-30
<p> Ta fram åtgärder utifrån Skolinspektionens regelbundna kvalitetsgranskning av gymnasieskolan</p> <p>Syfte/effekt Säkerställa kvalitén i undervisningen samt i arbetet med att främja de grundläggande värden som skolan ska förmedla i syfte att öka elevernas måluppfyllelse</p> <p>Kommentar En åtgärdsplan är framtagen för gymnasieskolan utifrån Skolinspektionens kvalitetsgranskning. Åtgärderna redovisades för nämnden den 25 februari. I Skolinspektionens uppföljningsbeslut (2019-03-21) gjorde Skolinspektionen bedömningen att Skövde kommun vidtagit tillräckliga åtgärder och att kvalitetsgranskningen därmed avslutats.</p>	2019-01-01	2019-02-15
<p> Revidera barn och utbildningsnämndens Styrmodell för planering och uppföljning av verksamhet, ekonomi och personal</p> <p>Syfte/effekt Tydlighet kring ansvarsfördelning och systematiskt arbetssätt inom den lokala styrkedjan</p> <p>Kommentar Barn och utbildningsnämndens <i>Styrmodell för planering och uppföljning av verksamhet, ekonomi och personal</i> är reviderad och nämnden fattade beslut om att anta den i december 2019.</p>	2019-04-02	2019-10-31

Mål:

3.2 Trygghet och studiero

◆ Kommer delvis uppfyllas/Delvis uppfyllt

Strategier för att nå målet

- * Ledarskap
- * Systematiskt kvalitetsarbete
- * Kollegialt lärande
- * Processorienterat arbetssätt
- * Tillgängliga lärmiljöer
- * Barn och elevers delaktighet

Analys

Frågeställningarna i brukarundersökningen för grundskolans elever och vårdnadshavare reviderades inför 2019. Syftet var att använda samma frågor som Skolinspektionen använder. En effekt av detta blev att utfallet för styrtalet avseende fritidshemmet inte längre går att ta fram.

Andelen vårdnadshavare som svarat att förskolans personal regelbundet kommunicerar deras barns trygghet, trivsel, relationer och samspel i gruppen är högre än tidigare år. Förskolans arbete för att organisera barnen i mindre grupper under dagen bidrar till att skapa lugnare miljöer så att pedagogen kan möta varje barns behov bättre.

Utfallet för andelen elever i åk 9 som känner sig trygga i skolan är bättre än föregående år. På några grundskolor har kompetensutvecklingsinsatser genomförts utifrån läromoduler för trygghet och studiero. En insats inom konceptet Samverkan för bästa skola har varit att utveckla lärarens ledarskap i klassrummet i syfte att skapa trygghet och studiero. Ett gemensamt förhållningssätt kring vikten av att alla medarbetare på skolan håller i några utvalda regler är på väg att utvecklas inom grundskolan.

Gymnasieskolan har arbetat med överspridning av goda exempel utifrån värdegrundsarbetet på en enhet. Merparten av programmen har mobilfria lektioner för att öka arbetsron. I syfte att få en tätare uppföljning av elevernas syn på trygghet och studiero har kursutvärderingsenkäten kompletterats med frågor kring detta.

Implementeringen av processen, *Utreda och åtgärda kränkande behandling, sexuella trakasserier, diskriminering och repressalier*, förväntas bidra till likvärdighet och rättssäkra rutiner i arbetet med trygghet och studiero.

Bedömningen är att målet delvis är uppnått.

Resultatmätning	Utfall	Målvärde	Periodicitet	Kommentar
▲ ● Andel vårdnadshavare som svarat att förskolans personal regelbundet kommunicerar deras barns trygghet, trivsel, relationer och samspel i gruppen	87 %	90 %	År	Egen brukarundersökning - ingen jämförelse möjlig
■ ■ Andel vårdnadshavare som svarar att deras barn känner sig trygga på fritidshemmet		95 %	År	Inget utfall på grund av att brukarundersökningen reviderats i syfte att anpassas till Skolinspektionens enkätfrågor
▲ ◆ Andel elever i åk 9 som svarat att de känner sig trygga i skolan	83 %	90 %	År	Samtliga i riket medverkande skolenheter åk 9 år 2019 = 83 %

Aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
 Kartlägga processen kring förskolans/skolans värdegrundsuppdrag	2018-01-01	2019-12-31
Syfte/effekt Säkerställa likvärdighet, rättssäkra rutiner och dokumentation i arbetet med trygghet och studiero samt åtgärder mot kränkande behandling.		
Kommentar Kartläggningen av processen <i>Utreda och åtgärda kränkande behandling, sexuella trakasserier, diskriminering och repressalier</i> är genomförd. Avstämningar kring detaljer i processen har skett med referensgrupper. Fortsatt arbete för att ta fram mått för att bland annat kunna följa upp implementeringen av processen. Implementering av processen planeras att genomföras under hösten 2020.		

4 Uppföljning av ekonomi

4.1 Ekonomisk utveckling

4.1.1 Nämndens resultat

Mnkr

Verksamhet	Intäkt 2019	Kostnad 2019	Netto 2019	Budget 2019	Budgetavvikelse	Netto 2018	Netto 2017
Förskola	-29 571	387 776	358 205	356 409	1 796	328 229	310 656
Grundskola inkl. förskoleklass, fritidshem och grundskola	-25 832	627 554	601 722	586 248	15 474	576 559	571 205
Gymnasium inkl. gymnasiesärskola och introduktionsprogram	-128 555	332 449	203 894	188 896	14 998	191 003	183 664
Intern styrning och stöd	-20 050	88 056	68 006	76 319	-8 313	73 991	33 847
Demografikompensation		1 100	1 100		1 100	-10 800	-6 580
Lönekompensation						-4 912	
Summa	-204 008	1 436 935	1 232 927	1 207 871	25 055	1 154 070	1 092 792

4.1.2 Kommentarer till resultat

Kommentarer till resultatet

Sammanfattning

Barn och utbildningsnämndens resultat för året visar på ett underskott om 25 miljoner kronor vilket motsvarar 2 % av kommunbidraget. Av underskottet är 1,1 miljoner kronor återbetalning av demografipeng. Underskottet avser främst grundskolans och gymnasiet enheter samt högre kostnader för bidrag till enskilda huvudmän för grundskolan och gymnasiet. På intäktssidan är det framför allt lägre intäkter avseende interkommunala ersättningar för gymnasiet som påverkar resultatet negativt. Flera grundskoleenheter har dock minskat underskottet under hösten och visar en klar förbättring mot föregående år.

Förskola

Resultatet jämfört med budget för förskolan visar på ett underskott på 1,8 miljoner kronor. Enheternas resultat redovisar

ett underskott på 3 miljoner kronor. Underskotten ligger framför allt hos de nyöppnade förskolorna då de ökat barnantalet succesivt. Intäkter för barnomsorgsavgifter är 2 miljoner kronor högre än budgeterat. Under våren visar utfallet att det i snitt varit 10 fler 1–3 åringar än planerat men 13 färre 4–5 åringar. Motsvarande siffror för hösten är 26 fler 1–3 åringar och 12 fler 4–5 åringar än budgeterat. Enheterna har förbättrat sitt resultat under hösten och underskottet har minskat.

Rekryteringen av förskollärare är fortsatt svår och flera enheter uttrycker oro för framtiden då antalet förskolor ökar. Under året har fem förskolor beviljats bidrag från Skolverket för minskade barngrupper, totalt 3,9 miljoner kronor.

Grundskola inkl. förskoleklass, grundsärskola och fritidshem

Antal elever inom grundskolan var 46 färre än prognosticerat på vårterminen och 55 färre på höstterminen. Flera enheter har haft svårt att anpassa verksamheten då elever lämnat sena besked om skolval samt att det varit en högre rörlighet bland elever under terminen. Inför höstterminen 2020 har skolvalsprocessen tidigarelags så att enheterna ska kunna planera sin organisation inför skolstart. Intäkterna för fritidshemsavgifter blev 1,8 miljoner kronor högre än budgeterat då det varit fler barn inskrivna på fritidshemmen än planerat. Kostnaden för interkommunala elever och bidrag till enskilda huvudmän blev 7,8 miljoner kronor högre än budgeterat då antalet elever som valt en fristående skola är fler än beräknat för årskurserna 7 och 8. I denna avvikelse ingår även ca 2 miljoner kronor som avser extra utbetalning till enskilda huvudmän eftersom kommunens enheter uppvisar underskott.

Grundskolans enheter uppvisar ett underskott på 14 miljoner kronor. Underskotten är störst på små enheter och för årskurs 7–9. Ryds högstadieskola står för 3,2 miljoner av underskottet. Samtliga fem högstadieskolor uppvisar underskott. Orsakerna till underskotten har främst varit högre personalkostnader än beräknat. Enheterna har haft svårt att göra en långsiktig planering då elevernas rörlighet har ökat. Den ökade rörligheten kräver att åtgärder vidtas även under pågående läsår för att få en ekonomi i balans. Flera av enheterna som uppvisar underskott visar dock på en positiv utveckling jämfört med bokslut 2018 och har framför allt under hösten minskat sina underskott. Flera av de planerade åtgärderna för att få en ekonomi i balans har genomförts i samband med läsårsskiftet vilket givit en halvårseffekt för 2019 och förväntas få full effekt år 2020.

Gymnasium inkl. gymnasiesärskola och introduktionsprogram

Resultatet för gymnasiet visar på ett underskott på 15 miljoner kronor. Intäkter för elever från andra kommuner har varit drygt 6 miljoner kronor lägre än budgeterat på grund av att priserna i prislistan för Samverkan Skaraborg ändrades till 2018 års nivå. Gymnasiesärskolan har haft lägre interkommunala kostnader än budget, 3,3 miljoner kronor. Kostnaden för bidrag till fristående enheter är 5,1 miljoner kronor högre än budget.

Gymnasium Skövdes enheter uppvisar ett underskott på 12 miljoner kronor. Relevantalet är i nivå med 2018 men personalkostnaderna har ökat. Flera åtgärder har gjorts under hösten 2019 vilket kommer ge effekt 2020.

Intern styrning och stöd samt gemensamma verksamheter

Kostnaderna för intern styrning och stöd samt gemensamma kostnader hamnar 8,2 miljoner kronor lägre än budgeterat. Kostnaderna avseende tilläggsbelopp för elever med extraordinära stödbehov, blev 4,6 miljoner kronor lägre än budgeterat. Paviljonger som inte utnyttjats bidrar till lägre kostnader. Övriga gemensamma verksamheter visar endast mindre avvikelser. Den slutliga fördelningen av statsbidrag för maxtaxa visar på en positiv avvikelse på 0,5 miljoner kronor.

4.1.3 Utfall investeringar

Utfall investeringar bokslut

(tkr)	Helårsprognos 2019-08-31	Budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse mellan budget och utfall
Lokaler				
Infrastruktur				
Inventarier	15 000	32 000	10 821	21 179
Affärsverken				
Fastighetsförvärv				
Exploatering (endast El & VA)				
Exploatering INFRA				
Summa investeringar	15 000	32 000	10 821	21 179

Utfallet avseende investeringar 2019 är betydligt lägre än budget. Detta beror på att de nya skolorna och förskolorna inte utrustats fullt ut ännu. Trädgårdsstadens skola, Billingskolan och Dalvägens förskola är inte fullt utrustade. Även Aspö förskola och Ekebackens förskola har återstående investeringar som flyttas till 2020. Avseende gymnasiet så är det bland annat utrustning till Arenan som inte investerats under 2019. Utfallet för driftsinvesteringar 2019 var 2,6 miljoner kronor, dessa ingår ej i utfallet men i budget.

5 Uppföljning av intern kontrollplan

5.1 Sammanfattning av arbetet med intern kontroll

Sammanfattning av arbetet med intern kontroll

Fokus för årets arbete med intern kontroll har, som föregående år, varit att prioritera och kartlägga sektorns gemensamma processer. Arbetet med rutiner för att tidigt identifiera barn och elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd fortgår. Den nya lärplattformen kommer att vara ett processtöd för rektorer, lärare och elevhälsans professioner gällande rutiner och dokumentation.

På grund av personalvakanser och det ekonomiska läget har inga granskningar genomförts under 2019. En riskanalys kommer att genomföras under våren.

Arbetet med intern kontroll dokumenteras i sin helhet i modulen *Intern kontroll* i Stratsys. I enheternas årsrapport används verktyget *Checklista* som en del av det interna kontrollarbetet för några av sektorns löpande kontroller.

5.2 Granskningar

Nedan redovisas de granskningar som fastställts i internkontrollplanen.

5.3 Åtgärder

Nedan rapporteras de åtgärder som beslutats i internkontrollplanen. Åtgärderna syftar oftast till att ta fram och implementera en rutin eller löpande kontroll för att säkra processen och minimera identifierade risker.

Process/Rutin	Risker	Åtgärder	Startdatum	Slutdatum
Betygsättning	Betyget speglar inte elevens kunskapsnivå	 Revidera löpande kontroll utifrån nya rutiner i lärplattformen	2019-01-01	2020-06-30
		<p><i>Kommentar</i></p> <p>Det saknas en gemensam rutin för dokumentation av elevens kunskapsutveckling. Det finns stöd för detta i lärplattformen t.ex. genom kunskapskravs- och bedömningsmatriser men används av lärare på frivillig basis. Frågan kring vad som ska dokumenteras i lärplattformen behandlas i samverkan.</p>		
Anpassning/särskilt stöd	Elev får inte det stöd som den har rätt till	 Revidera löpande kontroll utifrån nya rutiner i lärplattformen	2019-03-01	2019-08-31
		<p>Beskrivning av åtgärd</p> <p>Översyn av processen genomförd och tagit fram processmåt för intern kontroll</p>		
		<p><i>Kommentar</i></p> <p>Säkerställa att varje åtgärdsprogram har en utredning Att åtgärdsprogrammen utvärderats enligt plan, genom stickprov på ex. var tionde.</p>		

Process/Rutin	Risker	Åtgärder	Startdatum	Slutdatum
Undervisningstid/schemaläggning	Elever får inte den undervisningstid de har rätt till enligt timplan och garanterad undervisningstid	 Ta fram rutin för registrering av inställda lektioner	2018-01-01	2019-10-30
		Beskrivning av åtgärd Förslag till rutin finns.		
		Kommentar Rutin framtagen. Avvaktar beslut från ledningsgrupp om strategi.		
Behöriga lärare	Lärare undervisar i ämnen de inte har behörighet i	 Ta fram löpande kontroll för kontroll av antal timmar som bemannats med lärare som saknar behörighet i aktuellt ämne på grundskolan	2019-01-01	2019-04-30
		Beskrivning av åtgärd Inför varje nytt läsår bör en löpande kontroll genomföras för att på enhets, avdelnings och sektorsnivå kontrollera antalet timmar som bemannats med lärare som saknar behörighet i aktuellt ämne.		
		Kommentar Maria Plato: Jag har tittat på detta tillsammans med mina HR-kollegor och ser en mycket begränsad möjlighet att möta behovet som står där. Den information som vi kan få fram i våra personalsystem innehåller inte de detaljerna. Jag har en fundering om det är så att du kan eventuellt kan få fram med detaljerad information i beslutsstödsystemet.		
Hantering av personuppgifter	Vi följer inte dataskyddsförordningen (2018)	 Ta fram en eller flera löpande kontroller kopplade till nya dataskyddsförordningen	2019-01-01	2020-06-30
		Kommentar Vi har tagit fram en löpande kontroll för att aktualisera registerförteckning. Uppdatering av registerförteckningen pågår och kommer att vara klart under Januari 2020. Kommunikation med nyanställd jurist om arbete. Vi har efterfrågat mer kommungemensamma riktlinjer gällandes GDPR arbetet från Informations och säkerhets avdelningen.		

6 Framtiden

Kompetensförsörjning

Enligt beräkningar från SCB kommer Sverige att sakna 80 000 behöriga lärare år 2035. I Skövde kommun är det svårt att rekrytera lärare inom samtliga skolformer. Psykologer och studie- och yrkesvägledare är andra svårrekryterade befattningar. Förutom en växande verksamhet står kommunen inför stora pensionsavgångar, framförallt inom yrkesgrupperna barnskötare, förskollärare och lärare grundskolans tidigare år. Den nya lärarutbildningen som är förlagd till Högskolan i Skövde förväntas bidra till en förbättrad möjlighet att rekrytera behöriga lärare. Det ökade antalet lärarstudenter från andra lärosäten som gör sin verksamhetsförlagda utbildning i Skövde kan också ge positiva effekter för kompetensförsörjningen.

Kommunen behöver dock fortsatt attrahera och rekrytera fler lärare, men också bedriva ett målinriktat arbete för att behålla redan anställda. Utvecklings- och karriärmöjligheter, arbetsmiljö och lön är faktorer som påverkar hur attraktiv Skövde kommun är som arbetsgivare.

I takt med att konkurrensen om behöriga lärare ökat har även löneläget höjts. Tillskottet som staten har tillfört kommunerna, i form av riktade statsbidrag för karriärtjänster och lärarlönelyft, är positivt för kommunen men gör verksamheterna beroende av bidrag från staten.

Digitalisering/Teknikutveckling

I början av 2018 tog Utbildningsdepartementet beslut om en *Nationell digitaliseringsstrategi* för skolväsendet och inför läsåret 2018/2019 trädde förändringar i styrdokumentet för grund- och gymnasieskolan i kraft. Förändringarna i läro-, kurs- och ämnesplaner ska bidra till att eleverna utvecklar kunskap och förmåga att verka i ett digitaliserat samhälle. För att säkerställa lärarnas förmåga att genomföra undervisning utifrån förändringarna i styrdokumentet har olika fortbildningar, bland annat inom programmering, genomförts både på grund- och gymnasieskolan. Förändringarna kommer att kräva både förändrade arbetssätt och ökad tillgång till digitala verktyg.

Ojämlighet – socioekonomiska skillnader

Skillnaderna mellan olika elevgrupper samt mellan pojkar och flickors skolresultat är fortsatt stora. Skolinspektionen ser exempel på stora variationer inom och mellan skolor vilket innebär bristande likvärdighet i utbildningen. Förskolan och skolan i Skövde har en viktig roll att kompensera för barn och elevers olika socioekonomiska bakgrunder. Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet behöver huvudman och rektor i sin nulägesanalys även ha fokus på likvärdigheten. En större del av statsbidraget för Likvärdig skola har i budget 2020 fördelats till socioekonomi för att öka likvärdigheten.

Organisation

In- för läsåret 2020/2021 kommer antal elever på fristående enheter att öka. Det ställer krav på en förändrad organisation på de kommunala enheterna. Det är fortsatt en ökad rörlighet på elever mellan och under läsår vilket gör det svårare för enheterna att planera sin organisation. Skolvalsprocessen har inför höstterminen 2020 tidigare lagts för att ge bättre möjlighet till enheterna att planera sin verksamhet.

Regeländringar i Statsbidrag

Kostnadsvillkoret i statsbidraget Likvärdig skola tas bort under 2020. Däremot så kommer rapporteringskravet öka. Bidraget ska alltså följas upp av skärpta krav på att beskriva hur bidraget ska användas och hur det har använts, vilket kan leda till mer tid till administration.

7 Analys av antagen Strategisk plan med budget

Nämnd	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022
Barn och utbildningsnämnden	1 242 567	1 236 483	1 242 757

Ny ram 2020, decemberbeslut Kommunstyrelsen §233/2019

Demografi

Omfattningen av barn och utbildningsnämndens verksamhet för åren 2021 och 2022, utifrån kommunens befolkningsprognos, visar på volymökningar för de flesta åldersgrupper. Den största volymökningen finns i grundskolan från förskoleklass upp till årskurs 9 där ökningen under perioden är ca 230 barn. Barn i förskoleålder, 1 - 5 år, ökar med ca 130 barn under perioden och antalet ungdomar i åldern 16 - 19 år ökar med ca 150. Förändringar gällande volymer av barn och elever får nämnden ersättning för enligt gällande demografimodell.

Nuvarande ekonomiska läge

Det ekonomiska läget för nämnden är fortsatt ansträngt och resultatet för 2019 visar på ett underskott på 25 miljoner kronor (för mer detaljer se avsnitt 4. Ekonomisk utveckling). Det är framför allt grundskolan och gymnasiet som står för underskotten. Grundskolan har under de senaste åren fått en svårare ekonomisk situation på grund av ökad konkurrens och har haft svårigheter med att anpassa sin organisation efter de nya förutsättningarna. För 2019 uppvisar i princip samtliga enheter ett underskott. Inför 2020 har förutsättningarna förbättrats för grundskolan att komma i ram. Flera åtgärder för att minska underskotten har gjorts under 2019 vilket kommer att ge fortsatt positiv effekt under 2020. Statsbidraget Likvärdig skola har höjts och ökar nivån på socioekonomin under 2020. Effektiviseringen på 12,1 miljoner kronor har tagits på övergripande kostnader och påverkar inte barn- och elevpeng. Något som försvårat situationen är att de riktade statliga satsningarna betalas ut under förutsättning att kommunen bibehåller eller höjer personaltätheten för de lägre åldrarna vilket minskar möjligheterna att effektivisera verksamheten. Förskolans enheter gör även de ett underskott 2019 men underskottet har minskat under hösten och förutsättningarna för förskolan att hamna i ram 2020 har förbättrats. Gymnasiet är den verksamhet som har haft störst utmaningar att minska sitt underskott. Gymnasiets resultat har försämrats jämfört med 2018 delvis på grund av gymnasieprislistan Samverkan Skaraborg samt ökade kostnader till de fristående enheterna. Gymnasiet är den verksamhet som har störst utmaningar att hamna i ram 2020 och det kommer att krävas ytterligare åtgärder för att minska underskottet.

Ekonomiska utmaningar 2021 - 2022

För att barn och utbildningsnämnden ska klara sitt uppdrag med de ramar som antagits i Strategisk plan med budget måste ytterligare åtgärder vidtas för att minska den totala kostnaden per barn/elev eller resurser tillföras. En analys av den nationella statistiken visar att Skövde kommun är kostnadseffektiva när det gäller barn och utbildningsnämndens ansvarsområden. Kostnaden per barn/elev är lägre än riket och kommungruppen för samtliga skolformer. Även när det gäller standardkostnaden* för samtliga verksamheter ligger Skövde kommuns kostnader under den beräknade. När de olika kostnadsposterna granskas framkommer det att det framförallt är kostnader för pedagogisk personal som ligger lägre än riket och kommungruppen.

Kostnaden för bidrag till enskilda huvudmän har ökat de senaste åren. Kostnaden för 2019 blev 165 miljoner kronor, en ökning med nästan 40% sedan 2017. Eftersom antalet elever som väljer en fristående grundskola har ökat med cirka 400 elever sedan 2015 och förväntas öka ytterligare under 2020 är det en utmaning för kommunen att planera verksamheten så effektivt som möjligt. Elever som väljer en friskola kommer från olika områden i kommunen och påverkar på så sätt elevunderlaget för flera av de kommunala skolorna.

Utöver uppdraget att komma i ram under 2020 finns ett effektiviseringskrav på 1% av kommunbidraget (12,3 miljoner kronor 2021) samt effekter av Handlingsplan 22 som inte är fördelade på nämnd ännu.

Framtida behov

Tillgång till digitala verktyg

Barn och utbildningsnämnden har tagit beslut om en plan för Likvärdig tillgång till digitala verktyg som avser hårdvara och infrastruktur kopplat till den beslutade Nationell strategi för skolans digitalisering. (se även under rubrik 6. Framtid). Planen visar behovet av åtgärder och ökade resurser för att säkerställa likvärdig tillgång. Den snabba teknikutvecklingen innebär dock nya möjligheter till alternativa hårdvarulösningar vilket på sikt skulle kunna minska den beräknade kostnaden. Det är därför angeläget att kommunen utreder möjligheten att använda billigare hårdvarualternativ så att kostnadsökningen kan mildras. Även den interna kostnaden som debiteras verksamheten från IT-avdelningen per användare och arbetsplats borde genomlysas för att identifiera möjliga åtgärder för effektivisering.

Attraktiv arbetsgivare och strategisk kompetensförsörjning

För att attrahera behörig pedagogisk personal till Skövde kommun, samt behålla befintlig personal, i en ökad konkurrenssituation är det viktigt att bedriva ett aktivt arbete för att skapa ett starkt arbetsgivarvarumärke. Det är av stor vikt att sektorn kan erbjuda:

- Utvecklings och karriärmöjligheter – t.ex. behörighetsgivande studier på arbetstid.
- En verksamhet där lärare kan ägna sig åt kärnuppdraget, att undervisa eleverna. Det kräver en utökning andra yrkesgrupper exempelvis lärarassistenter och mentorer.
- En satsning på det förebyggande och hälsofrämjande arbetsmiljöarbetet. En god arbetsmiljö med medarbetare som trivs är grunden för en verksamhet där medarbetarna är goda ambassadörer för organisationen. Lön spelar roll för att kunna attrahera behöriga och kompetenta lärare och ingångslönerna kan bli högre på grund av konkurrenssituationen på arbetsmarknaden. Det kan även finnas ett behov av att satsa på medarbetare på enheter som har svårt att rekrytera behörig personal.

**Den beräknade standardkostnaden är den kostnad som Skövde kommun skulle ha om man bedrev sin verksamhet på en genomsnittlig avgifts-, ambitions-, och effektivitetsnivå och med hänsyn taget till kommunens egna strukturella faktorer.*

7.1 Reinvesteringar/inventariebudget 2021–2023

	Behov 2021	Behov 2022	Behov 2023
Reinvesteringar	10 000	10 000	10 000
Samlad särskola		250	
Samlad barn och elevhälsa		1 200	
Kavelbro Transportprogram	1 000		
SUMMA	11 000	11 450	10 000